

סימן כ'

אי גבוה לזרוע צפרנים בבית הנסא, ואי ראוי להשהות הצפרנים זמן רב כדי לשורפן

א. בב' חולעת יעקב (סוד השבת אות ב') גורם
בגמ' (סורק י"ח ע"א) דר' יוחנן ורק
לפרוץ בנים הנסא והוכ"ד בשלה"ק (ספ' שבת
פ"ד ה"ח א"ר) ונפ' פקודם אלעזר (ח"ב ס' ר"ס)
האריך לישב גירסא זו בהמשך הגמ' דאשה
בנים הנסא לא שכיחא לפי"ד הגמ' (שבת ק"ט
ד"ג) ולא חששון כי דמפני גברייט (והד"ש)
אפילו שלא באריתם נמלא דנשים לא שכיח כלל
בבית"ס של אנשים וספיר נפל שם ר' יוחנן
את לפרוץ, אבל בהג"ה שם חננ' ספר גירסא
זו ישרים בלחך.

ב. ובבן אדם שי הלכות ש"כ (ס' א"ת י"ד)
כתב ח"ל גרין לקבד נפשות בנים
הנסא בתוך הנקב ולא ירקם בלחך יד כדי
שלא יתפוצו מהם בקרקע בית הנסא וידרו
עליהם ואם קלן לפרוץ וסרק אחד מהם שא"ט
רואהו יכבד המקום שהוא בתכונת וירדוק גם
הזנב בנקב של בית הנסא או בלשפה פכ"ד,
ובכף החיים להגרים פאלאג"י ו"ל (ס' ב"ד אות
י"ג) כתב דישליך לפרוץ לחור או לבית הנסא,
ונפ' קדמון דבר ככתב (ח"א דף ג"ד ע"א) כתב
דמוחר לזרזק לפרוץ בנים הנסא ומועיל כאלו
שורפן, ונפ' פקודם אלעזר (סוף ח"א דף ק"ל
ע"ג) כתב מנהג להשליך לפרוץ בתוך חפירת
בית"ס חסו קבורתם וכ"כ בשם הרצ קול
ששון ו"ל (בספרו מספר לאסף, לרבי ששון מרדכי
משה ו"ל, רב בבית"ר שבאודא, נפטר ה' טבת תק"צ)
יעו"ש, ונפשו"ס משגם יעקב להרצ מקאפיש
ז"ל (ח"ד סימן ב') האריך בזה ואין למש"כ
באו"ה (כולל ע"א) דנוהגין לשפוך חגשיל של צמר

נחלצ צנהכ"ס ויהי קבורתו או לנהר דהו
כשרף והוצא בחק יעקב (ס' תמ"ה סק"ב) וסין
דבאיסור הנאה מה"ת מותר לצער ע"י הטלה
לנהר או לביהכ"ס גם בלפרנים מותר דהו
קבורה או אפילו שריפה עכ"ד, וע"ע נפשו"ס
כלל החכמה (ח"ב ס' ל"ה) ושו"ת ויען יוסף
(אורח ס' ק"ב) ושו"ת באר משה (ח"ו, ס' ק"ו)
אות י"ב) מש"כ בזה.

ג. ונלעג"ד להוסיף דנראה דכל מה שקראו
לביהכ"ס בלשון "קבורה" שהיא
נמשך כלדיק ולא כחפיד היינו דווקא ביחידים
שהי' הביהכ"ס חפירה בקרקע וזו לא יפסיד
היה דמי לגמרי לקבורה, אבל כה"ו שכל
הנורק לביהכ"ס חקף נמס לסילון המיניו
לנהר וכל הנפירות הולכים אל הים שפיר דע
כשריפה וכמבואר באו"ה (שם) דהשלכה לנהר
דינו כשריפה, וע"ע כשריפה (ס' ופ"א סק"ד)
שהחיר להשליך לפרוץ בנים המרחץ משום
שהמים משפספין אותן שם המקומם וירדון
לתוך הנהר, והוא הדן בבית"ס שלנו, ובפרט
במקומות שמשימין בתוך הפילוטם סס חק
שכל הנכנס לתוכו נפשה נמות חאליו ודל
דינו כשריפה וכהפברה תן העולם כוללעג"ד
פשוט.

ד. ונלעג"ד להוסיף דבר חדש בדרך אפשר
דבזמן הזה אולי ראוי לחסיד
להדר לזרקו בבית"ס יוסר מלשרפו באש
ואבאר שיחתי, דהנה צפרוך (ס' שלש) פ"י
הטעם דהשורף לפרוץ חסיד משום ששריפת
נפורה חקת לאדם וע"כ המסמיר לשורפן

על זמן ארוך כזה כמ"ס החת"ס (יד"ד ס"ר קצ"ה)
לפי"ד החס"ד (כ"ק צ"ו ע"ב) רק כשעומד לעשות
מיד בלי הספק דבר אחר, וכמו"כ כאן אקור
לעשות דבר זה ועדיף להטיל מיד במים דהוה
קבורה או שריפה עכ"ד, וכ"כ במשנה יפקב
ח"ב (דף ס"ח - ד ע"ב) יעו"ס.

ו) ובשור"ת רע"ן יוסף (ארי"ה ס"ר ק"ב) כתב ח"ל
לפנ"ד המחמיר לגנוס במקום
נטע ואח"כ שורפן לא עלתה בידו להיות בכלל
שורפן חסיד דהרי כל פיקר החסידות בזה
לחוש גם על חשש רחוק אולי יתגלו מקבורתם,
וא"כ גם בזה יש חשש כזה אולי אדעהי והכי
עד שיצא לשורפן יארע איזה סיבה שיחגלו
ממקום גניזתן והנשיין מעיד שהוא חשש קרוב
א"כ הריזה להיות בכלל חסיד בזה לרץ
להחמיר לשורפן מיד וכו', ונחשו' שר' שם
הוסיף ח"ל להשליק לביהכ"ס כמעט אין
מליצות שיחגלו שהכל הולך לים הרי קבורה זו
כמעט כמו שריפה וא"כ יש מעלה לקבורתן
בדרך זה יותר מלקבלם ולגנוס איזה שנועיות
ואח"כ לשורפן דכיון דאיש שורפן מיד יש ג"כ
חשש אולי פ"י איזה סיבה יתגלו מגניזתן וכו'
עכ"ד.

ח) ובשור"ת כלל החכמה (ח"ב ס"ר ל"ה) כתב
ח"ל, אם מלגיע הנפרדים לשורפן
אחר זמן כשיחגלו אלנו לפרדים חכמה
שנועיות או מדעים אף, אם יאבדו בינתיים הרי
פ"כ זו ממקומן שהלגיע שם ואין כאן חשש
תקלה לדעת הפרישה שהזכרתי ואפשר שכן
הוא גם להפר"ת, דכיון שנאבדו והן אינן
במקום שדעמו ה"ל להניחן שם לא מוקי ויותר
נראה כי לדעמו כיון ששוב אין כוונתו ליתן
במקום אחר, זה מקומן ושפיר מוקי, אבל
לדעת הא"ר פשיטא דאף שנאבדו כל שלא

הוציאן מאותו חדר עדיין יש חשש תקלה
וביותר יש להזהר בנפרטי אשה מזה דמטא
בצ"ס (יד"ד סוס"ר קצ"ח) חשש הרקת שאל דרום
עליהן בעלה או אדם אחר לוקח עליהן כסח
פ"ס, ובה לא נזכר שיופיל אפילו היבא ללשונן
מקומן. וכל זה בהלגיעם ונאבדו משח"כ אם
מטילן חיבף לבית הכסא ושוספן ושורדן עם
מים אין כאן חשש כלל לכ"פ, שהרי ה"ל
ממקומן וגם הוציאן מביתו דמהי להפריש
והא"ר, ואף שכן ה"ל דעמו מעיקרא ללשון
מביתו בדרך זה, אין בזה שום קפדה אולי
לדעת הפר"ת, שהרי שוב אי אפשר שיצא לו
כך שיוכל מישהוא לדרוס עליהן, וגם ה"ל
אחר שהורידן עם מים הן מתגלגלן שלא
ידו ולא מכחו ממקום למקום נאשן שאן כן
חשש כלל עכ"ד.

סוף דבר אלו הנושנים להלגה נפרדים להם
זמן רב עד שידעו להם זמן פני נשד
לא טוב עושים דים לחשים שיאבדו ח"ל
מקלתם ומוטב לרדק אותם לביהכ"ס מיד ליד
קליפתן.

ט) אבל יש מי שרצה לחשוב גם נדבר
שלנו חכמה שחל יתגלו כמו שחזי
לפעמים שהסליחות מתקלקלים וכל חסיד
נשפדן לחץ ואולי יתגלו הנפרדים ודק בר
בשור"ת חוקי חיים (ח"ב ס"ר ס"ה) אך נשיין
רע"ן יוסף (ארי"ה ס"ר ק"ב) כתב בא"ד ודוק
לביהכ"ס כמעט א"ל שיחגלו, ונראה כיזה
דלמיפוט כזה לא חיישינן, ובשור"ת נאר חס
(ח"ה, ס"ר קל"ג אות י"ב) כתב ח"ל מוקי
לביהכ"ס א"ל שיחגלו ואם יתגלו פ"י נגלו
אחר גלגול או כבר נשחנה ממקומן ונבד
אינו מחקת כמשאחז"ל (שור"ק י"ח ע"ה) ונראה
לפי מש"כ בפ"י ר"י הכהן מלובל (ארי"ה ס"ר

דזקא היכא שעברה עליהן האשה עוצרה
 חיקא שנפלי לארץ כלומר באותו יום עלמו אבל
 אי מניס להו לאחר אותו יום שכבר נשחנה
 מליטתן מחמת הקרקע אם רוצה לזרקן
 ברה"ר ל"ל זה עכ"ד (וכ"כ בשמו בחידושי הר"ן
 מו"ק שם), ולפי"ן כש"כ דמותר בניהב"ס
 דעפ"י רוב כשמחגלה כבר עבר היום שנזרקה
 לחוכה עכ"ד.

★ ★ ★

סימן כא

חוב קצצת צפרנים להסתעסקים באפיית המצות

קס"ג אות י"ו) ובמחזור דברי יואל (סדר אפיית
 המצות סעיף כ"ח) יעו"ש.

א) בילקוה מעם ליהו (פי' בא ר"י לישת המצות)
 כתב דהסתעסקים באפיית המצות

נריכים לקטן למדינתם וי"כ כס' סמא דח"י
 (ס"ח אות ד') דנריכים למתן נפרניהם דלא

גרע מהכלים דנריכים ליהר שלא יהיו בהם
 גומא וכו' דהיינו כח שנת האפורן ומחייבם

ונפרך (וע"י שריע י"ד סי' קצ"ח ס"ח) עכ"ד
 והוכ"ד כס' מעדני שמואל (סי' ק"י סקס"ב)

יעו"ש, וכשו"ת מגדול השן ובקונטרס פכידת חמץ.
 אות י"ד) כתב על זה ששמע מפי מורי הגאון

רבי יוסף שטערן מזאקווא ז"ל שעשו פעם
 אחת הגדולים בבראדי רעש ע"ז בזמנו והוכ"ד

נליקוטי מהרי"ם (ח"ג דף ב' ע"א), ובס' ברכות
 ישראל (לכעמח"ס טהרת ישראל, דיני אפיית המצות,

אות קל"ח) כתב שזהר שלא יהיה להם צפרנים
 גדולים שאי אפשר לנקותם חדיר מהבצק

סתמיהם, וכ"כ בשו"ת דברי מלכאל (ח"ד, סי'
 כ"א אות י"ח) ובס' ברכת הפסח (פחחא זוטא,

ב) ובס' שרי חמד ח"ה (אסיפ"ד, סעי' אבילות
 סקס"ד) כתב ז"ל, בערב פסח התרתי

לאכל נטילת צפרנים ע"י אחר משום חשש חמץ
 כלוע, ואף באוכל במולג לא יבצר מלאכול אזה

דבר בידו ק' נלמד מחסוכת יד אליהו (סי' צ"ח)
 וכו', ומי שהשכר ללישת מזה יקון לפרניו

במוך ל' פן יסגע בחשש חמץ, כמ"ס כס' חיים
 ביד להגרי"ם פאלאג'י ז"ל (סי' קכ"ה אות צ"ח)

ואם כי נראה כי קולא גדולה היא מי יבוא אחר
 המלך, עכ"ד השד"ח, והוכ"ד במעדני שמואל

(סי' ק"י סקס"ב) ודברי הגאונים (אות אלף שכ"ה)
 יעו"ש. - ושמעתי מעד נוכח שכ"ק גאב"ד

ירושלים הרמ"א ז"ל הורה שמומר לגלם
 צפרנים בראש חודש לצורך אפיית המצות ולא

חש בכה"ג לצוואת ריה"ח שלא לקון צפרנים
 צר"ח עכ"ד, ונראה טעמו משום שהוא צריך
 מצוה ושומר מצוה לא לא דע דבר רע.